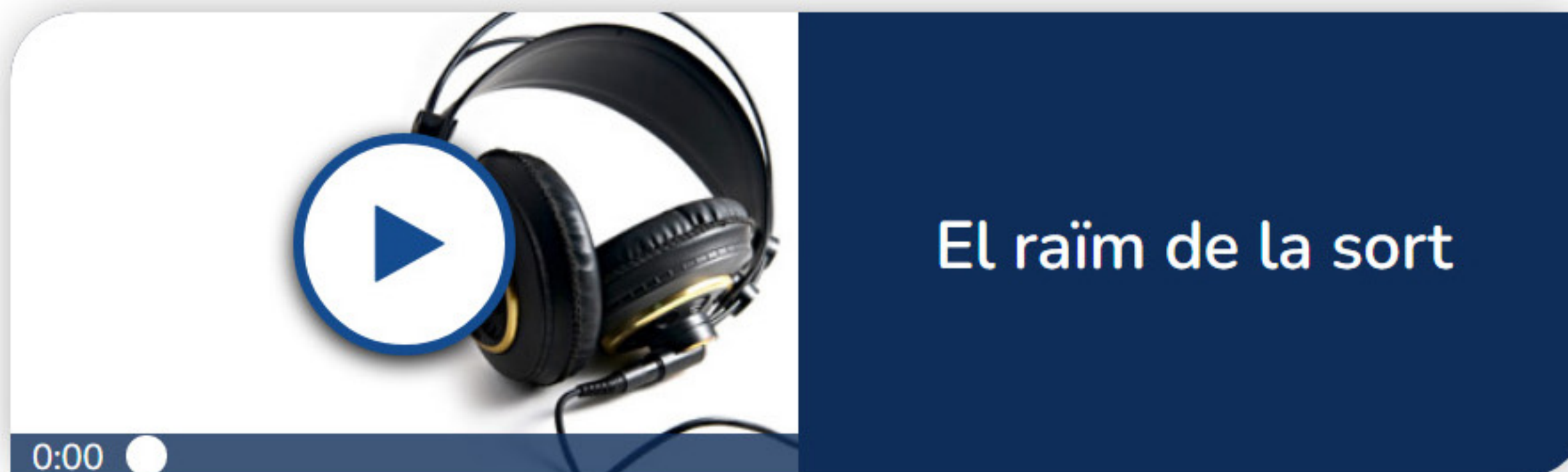




El raïm de la sort

31 desembre 2021 Expedient C



El raïm de la sort

Tot a punt per rebre l'any nou i cada any es repeteixen els mateixos comentaris davant dels televisors, que si aquest any les dotze campanades es faran des de tal lloc o tal altre, que si estan gravades però ens fan empassar que són en directe etc. etc. Els moments més dramàtics arriben en el moment que s'explica que primer sonen els quarts i no les campanades ja que sempre hi ha qui no ho entén del tot. Mentrestant dotze grans de raïm per cap esperen ser deglutits al ritme de les darreres dotze campanades de l'any.

L'origen de la tradició de menjar dotze grans raïm per donar la benvinguda l'any que comença no és del tot clara. El que si que està clar és que l'inici del costum cal situar-lo a Madrid a finals del segle XIX principis del XX. Per tant estem davant d'una pràctica moderna tant és així que el folkloristes com Campmany, Amades, o Violant no la recullen en els seus treballs ja que no la consideren una tradició, ni l'esmenten. Probablement els autors esmentats van viure la introducció d'aquest nou costum com una moda.

Una de les hipòtesis, la més estesa, ens explica que l'origen l'hem de trobar l'any 1909 a partir d'una campanya que els productors de raïm d'Alacant van endegar per donar sortida a un excedent de producte. Cal dir que els experts en aquest cultiu dubten d'aquesta versió per diversos motius, el principal és la conservació del raïm fresc cultivat a la zona fins a cap d'any i un segon la poca probabilitat que es generés un excedent.

La hipòtesi de l'excedent de 1909 s'ensorra si llegim la pàgina 6 de la Il·lustración Española i Americana de 8 de gener de 1907 (dos anys abans) que amb to queixós explica l'arrelament del costum en les classes populars quan de fet havia començat com una sàtira.

Anem a la sàtira. Coneixem el costum a finals del segle XIX de les famílies benestants d'acomiarar l'any amb xampany i menjant raïm per allò de tirar avall i que la premsa del moment explica que són costums refinats arribats de França. L'any 1882 arran d'unes disposicions municipals que regulaven l'ús del carrer la nit de reis, grups de madrilenys de les classes populars van concentrar-se a la Puerta del Sol en senyal de protesta i desacord amb la mesura i van dur raïm per parodiar les classes altes de la ciutat. Amb aquest gest quasi espontani començava una de les tradicions més arrelades del cap d'any. L'any 1897 el diari Gedeon de 31 de desembre en un dels seus articles ja parla de costum.

El que si hem pogut constatar que a casa nostra el seguiment d'aquest costum ha estat d'origen molt desigual. De fet la majoria dels testimonis entrevistats, però no tots, ens informen que no celebraven l'arribada del nou any fent ingestes de grans de raïm i que la seva expansió va molt lligada a l'entrada del televisor a les llars. Televisió Espanyola retransmet les campanades de la Puerta del Sol de Madrid des de l'any 1956, llevat del 1973 que es van fer des de Barcelona. Aquestes retransmissions són la clau de l'arrelament d'aquest costum a tot el territori de l'estat.

Si voleu endinsar-vos en els costums i tradicions del cicle nadalenc, com el que us acabem d'explicar en trobareu molts més a "Celebrem el Nadal" de la col·lecció l'Ermità d'edicions Morera.

Bon any.



Seccions i espais musicals

Podeu escoltar directament la secció que més us interessi fent clic al desplegable.

Seccions +

Espais musicals +

[Veure totes les seccions i espais >](#)

Festivals i activitats



LA SARDANA DE L'ANY



Enllaços

